

in se truditi, ako hočemo dobiti lepih pridelkov varčnosti, gospodarnosti, umnosti, treznosti, zmernosti in sploh spodobnega obnašanja in vedenja: treba je poduka, ki se doseže po živi besedi in čitanju dobrih časnikov in knjig.

Vsak človek ima v sebi od stvarnika dano sposobnost, da se njegov um zbistri, srce požlahtni in volja vname za vse, kar je blagega, lepega in resničnega; v tem najde človek svojo časno srečo in blagostanje in tudi večno izveličanje; ako se pa te prirojene zmožnosti ne budijo in ne rabijo, ali če se napačno rabijo, ostane ali postane človek sirov in neolikan, neveden in trmoglav, razuzdan in breznačajen, ki ni vreden, da živi, kateremu velja latinska prislovica: „truncus crescit, mens decrescit“ — teló se redi, um pa slabi, štor ostane štor! —

Žalibog, da se je pri Slovencih obilno v tem grešilo; na duševnem polju se je le malo delalo, in to še dostikrat napačno; mesto čiste pšenice se je sejala lulika, mesto kruha se nam je podajal kamen; zato je pa toliko omočenih in zbeganih, ter se ne upamo pred svetom pokazati, da smo omikani Slovenci. Spali smo dolgo, in v tem času je sovražnik zasejal med pšenico obilno luliko, mnogo polja pa je tudi neobdelanega ostalo, obusto s trnjem in osatom. Zbudimo se tedaj! in očedimo ostudni plevel iz duševnega polja, obsejajmo ga s čisto pšenico modrosti in čednosti, pišimo podučne knjige, podpirajmo in berimo podučne in dobre časnike, izdelke blagih rodoljubov! In ker posamesen malo opravi in tudi hitro obnemaga, družimo moči v ta blagi namen, vstanovimo „bralna društva“ po vseh krajih mile domovine, da bo vsak imel priliko vsestranske se omikati; sicer bomo vedno ostali v temi nevednosti in teptani od sovražnikov, dokler sramotno ne zginemo. Takova društva bodo „velika šola“ za ves narod, ta društva bodo nam ognjišče, pri katerem se bomo ogrevali za vse dobro in pravično, se tolažili in spodbujali pri nezgodah, ki nam preté od vseh strani; iz teh društev pridejo slednjič kmetijska društva in založnice, katerih toliko pogrešamo. —

Kdor je živ in zdrav, se giblje in dela; le kdor je bolen ali len, poležava ali se vlačí kot megla brez vetra. Kaj takega se ne sme nam očitati, saj še imamo, hvala Bogu! dovolj dušnih in telesnih kreposti in zmožnosti, zato pa se gibljemo, da ne zaspimo, in delajmo, da si pridobimo častno mesto med narodi na zemlji in zraven svetlo krono v večnosti.

Morebiti marsikomu vstrežemo, ako razglasimo načrt pravil, kakor jih je nedavnočasni odbor bralnega društva v Lembahu visoki c. kr. namestnji v Gradeu za potrjenje predložil.

Pravila se prepíšejo petkrat in pridene prošnja, za katero je treba kolka za 1 gl., za pravila pa posebej kolek po 15 kr. Sicer pa ima „Narodni koledar“, ki je ga slovenska „Matica“ leta

1869 izdala, vso postavo za takošna društva, ktere se je treba na tanko držati.

Pravila bralnega društva v Lembahu.

§. 1. Vstanovi se bralno društvo v Lembahu, kedar se oglasi 10 društvnikov.

§. 2. Namen društvu je: čitanje ali branje dobrih časopisov in knjig pisanih v duhu katoliške cerkve in pravemu napredku primernih; pogovori o gospodarstvenih vedah in medsebojno razveseljevanje.

§. 3. Ud društva je vsak polnoleten avstrijski državljan, kterega v društvo sprejme društveni odbor. Če ta komu sprejem odreče, se sme dotični predlog staviti društvu samemu, ki o tem v prihodnjem zboru svojih udov tajno sklepa brez razgovora. Društvo si sme tudi častnih udov izbirati.

§. 4. Vsak ud ima pravico čitati časopise in knjige po §. 2. za društvo pripravljene, udeleževati se vseh društvenih zborov, razgovorov, glasovanj, volitev; staviti predloge in prejemati naročila in društvene službe; ima pa tudi vsak ud dolžnost po svoji moči pospeševati društveni namen.

§. 5. Stroški društva se bodo plačevali s prostovoljnimi doneski, če občni zbor društva drugače ne odloči; sprejemajo se pa tudi darovi dobrotnikov.

§. 6. Voditelj društva je odbor peterih udov in dveh namestnikov, ktere voli društveni zbor z ozirno večino glasov vsako leto. Kdor izstopi, se sme zopet izvoliti. — Odbor izmed sebe izbere prvomestnika, namestnika in denarničarja, ki je ob enem knjižničar.

§. 7. Odbor sklicuje po prvomestniku ali namestniku društvene zbere in izvršuje njih sklepe, ter odstopivši daje račun o društvenem gospodarstvu. Da so odborovi sklepi veljavni, mora biti nadpolovica odbornikov pričujočih.

§. 8. Prvomestnik zastopa društvo na zunaj, in podpisuje z denarničarjem vred vsa oznanila in opravila v društvenem imenu.

§. 9. V odboru, kakor tudi v društvenih zborih treba je nadpolovične večine glasov vseh pričujočih, da sklep obvelja.

§. 10. V razprtijah, nastajajočih iz društvene zveze, razsoj končno društveni zbor, kteri ima tudi pravico premeniti pravila in skleniti, da se društvo razpusti; vendar je treba k sklepu prenehanja društva dveh tretjin glasov pričujočih društvnikov. Razpuščenega društva premoženje pripade farni knjižnici v Lembahu.

Slovensko slovstvo.

„Sveti Veliki Teden in Velika noč ali cerkvena opravila tega sv. časa v latinskem in slovenskem jeziku“ — sestavil Andrej Marušič, učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

Tako se imenuje ravnokar izdana knjiga, ktero smo v svojo veliko radost in zadovoljnost pregledali ter si štejemo v dolžnost, Slovence s to izvrstno in silno potrebno knjigo seznaniti. V njej najdeš vse, kar se Veliki teden v cerkvi moli, prepeva in opravlja, v latinskem-cerkvenem in v lepem, pravilnem in gladkem slovenskem jeziku na drugi plati poleg latinskih besed. — G. pisatelj je s to knjigo ustregel vsem: duhovnikom, učiteljem ali organistom, ki duhovnikom pomagajo

pri cerkvenih opravilih, in posebno še katoliškim Slovencem! Kako britko smo pogrešali do zdaj knige, v kateri bi zamogel Slovenec brati in moliti vse, kar se Veliki teden pri sv. opravilih bere in moli! Kako je duhovnika srce bolelo viditi, da ljudstvo ne umé prelepih obredov in mnogih molitev, s katerimi sv. cerkev ta čas miluje, prosi in slavi svojega nebeškega ženina, Zveličarja sveta!

Zdaj imamo Slovenci knigo, ki ustreza izvrstno vsem tem željam in potrebam. Kniga obsega obrede od evetne nedelje do velikonočnega torika, in razjasnjuje kratko, jasno in jedernato vsako stvar, ki se v obredih nahaja. Pesmi so posnete iz najboljših slovenskih prevodov, nekatere od pisatelja samega izvrstno prevedene. — Ob koncu je še „Dostavek premišljevanj, molitev in pesmi“ za žalostne dni in Veliko noč.

V osmerki šteje kniga z lepim, belim papirjem in ličnim tiskom 407 strani s kazalom vred in velja mehko vezana 1 gld. 50 kr., kar je zmerna cena. Dobiva se (glej naznanilo v 13. štev. „Gosp.“ na poslednji strani) pri tiskarju in založniku, Edv. Seitz-u v Gorici in pri bukvarjih v Ljubljani. — Dasi pride kniga — zaradi tiskarnih zadržkov — letos večini že prepozno, jo vendar za prihodnji čas gorko priporočamo posebno č. dušnim pastirjem, da jo skušajo vernikom priporočiti in v roke spraviti. Duševna korist bo velika.

Naj končamo to poročilo s pristržno zahvalo čast. gospodu pisatelju, kateri si je s to knigo kaj časten spominek med Slovenci zagotovil!

Razne stvari.

(Zastran imenika volilcev.) Dasi nam je iz mnogih krajev imenik poslan bil, ga vendar celega sestaviti ni mogoče, ker so ravno v onih okrajih, kder se je slabo volilo, tudi poročila zastran volilcev silno redka. Drugi prijatelji so nam tudi svetovali, imenika ne razglasiti, češ, da se nasprotniki lažje pridobijo, če niso javno osramoteni. In temu smo se udali.

(Smešen tič.) Neki učitelj enorazredne šole na slov. Štajerskem poroča „Narodu“, da je pri stopnjevanju pridevnika (Janežič ga imenuje „prilog“) vprašal šolarje, koliko (!!) lastnosti da ima Bog (liberalna pokveka piše: „bog“), in da mu izmed 83 otrok nobeden ni znal odgovora. S tem je namenil zaušnico dati „kateketom“ in slednjič bi rad vedel, kaj poroče k temu katekeziranju „Gospodar?“ Ker „Gosp.“ ne ve, kako dotični g. kakot katekizira, zamore brezglavnemu učitelju, ki pri stopnjevanju poprašuje, „koliko“ lastnosti da ima Bog, le odgovoriti: štrbunk!

(Mariborska „čitalnica“) je v ponedeljek „zarad preselitve“, kakor so gospodje v „Mbg. Ztg.“ naznanili, po dražbi prodajala svoje pohištvo in tudi priprave za gledališčne igre. — Menda se hoče majbna družbica bolj stisniti, kar je v gospodarskem oziru modro.

(Gojzdni požarji.) Preteklo saboto pogorelo je blizo za oral lesa v gojzdu grofa Brandisa pri Mariboru. Po velikem prizadevanju vinarjev se je požar k sreči bil ustavil. Naj bi se vendar zdaj spomladi z ognjem pri gojzdih pazljivo ravvalo! — V ponedeljek 30. marc. popoldne gorel je tudi gojzd pod Račjem v širjavi 10 oralov. Govori se, da so iskre iz hlapona požar vnele.

(Grozoviti požarji.) V noči od petka na saboto pogorela je vas Kamern (v Ljubenskem okraju) na Gornje-Štajerskem. 41 hiš z gospodarskimi poslopji, 10 ljudi (več drugih se še našlo ni), ves prevžitek, nad 200 svinj, več ko 80 goved in konjev, vso živad je ogenj pokončal. Škoda je površno cenjena za 150.000 gld. Blizo 400 ljudi zgubilo je v trenutku streho, oblačila in živež, ker se pri hudem vetru nič ni dalo oteti, kar je gorelo. — Ostala je le cerkev, šola farno in srenjsko poslopje in kar je zunaj vasi. — V saboto 28. marc. je zgorelo v Hajdini blizo Ptuja 8 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Od treh zjutraj do 8. ure na večer je požar razsajal.

(Katol. pol. društvo v Konjicah) obhaja belo nedeljo (12. t. m.) svojo tretjo obletnico na domu vč. g. prvomestnika. Začetek ob pol četrti uri popoldne. Razgovori bodo prav važni, zato naj vsak ud pride k temu zboru. Zapisovalec.

(Spremembe v Lavant. škofiji.) Umrli je za osepnicami g. Tom. Sivec, kaplan pri sv. Lovrenu na Bizelskem. R. I. P.

Za dr. Klemenčičev spominek

so dalje darovali gospodje:

Herman 10 gld., Šijanec, kaplan 5 gld., Nabirki od sv. Miklavža poslal kaplan Geč 7 gld., J. J. iz Ptuja 5 gld., Vuk, župnik 5 gld., Einšpieler, profesor 5 gld., Čurin, kaplan 5 gld., Kryl, profesor 1 gld., Šabota, župnik 1 gld., Šijanec J. 1 gld. — Poprejšni znesek (glej št. 12. „Gosp.“) 67 gld. 10 kr. — Skupaj: 112 gld. 10 kr.

Vsim darovnikom pristržna hvala!

Ljutomer 30. sušca 1874.

Fr. Ozmeč, provizor.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	—	9	—	7	—
Rži	5	30	4	90	5	—	5	30
Ječmena	4	50	4	50	4	—	4	10
Ovsa	2	55	2	60	2	40	2	35
Tursice (koruze) vagan	5	30	5	20	5	—	5	20
Ajde	4	30	4	10	4	60	4	10
Prosa	4	80	4	70	4	—	—	—
Krompirja	2	50	2	—	2	—	2	60
Sena cent	1	50	2	—	1	20	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	80	1	15	—	60	—	90
Govedine funt	—	30	—	30	—	30	—	24
Teletine	—	33	—	32	—	32	—	24
Svinjetine	—	33	—	32	—	38	—	32
Slanine	—	37	—	38	—	40	—	40